

Vlaanderen
is landbouw & visserij

DE VLAAMSE LANDBOUW- CONJUNCTUURINDEX

VOORJAAR 2021

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

www.vlaanderen.be/landbouw

DE VLAAMSE
LANDBOUW-
CONJUNCTUURINDEX
VOORJAAR 2021

INHOUD

Samenvatting.....	5
1 Landbouwsectoren.....	6
2 Tuinbouwsectoren.....	10
3 Belemmeringen.....	12
4 Investerings.....	13
5 Meer informatie.....	14

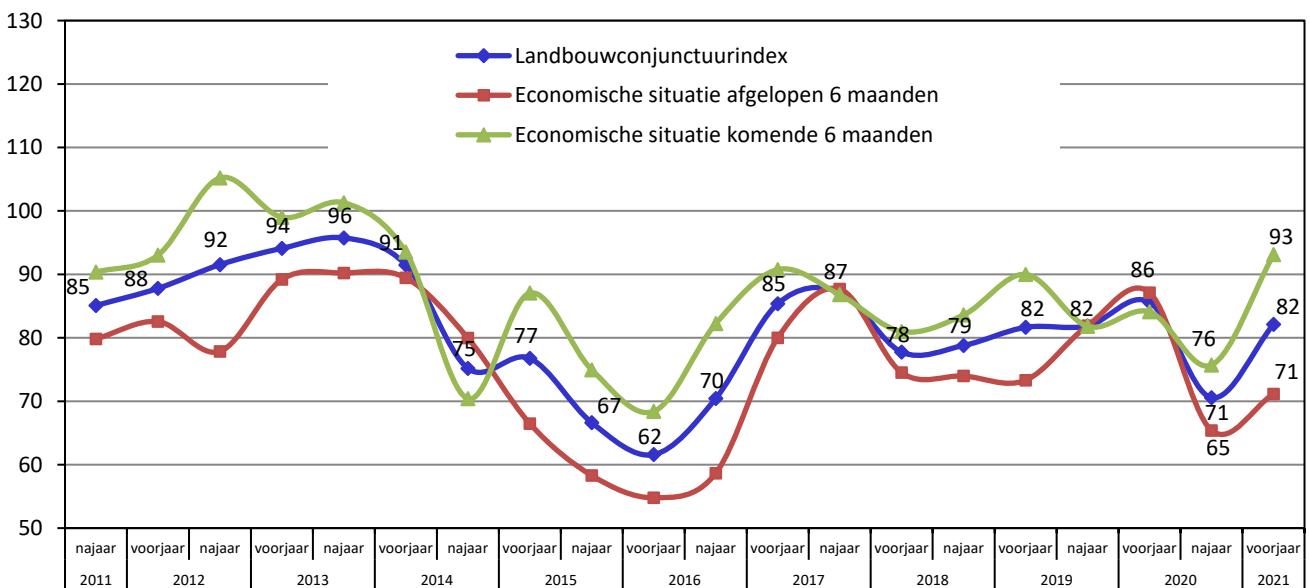
SAMENVATTING

Uit een zesmaandelijks bevraging bij Vlaamse land- en tuinbouwers uit diverse specialisaties blijkt dat de conjunctuurindex in het voorjaar van 2021 opnieuw stijgt van 71 naar 82. De tevredenheid over de afgelopen zes maanden steeg licht van 65 naar 71, maar vooral over de komende 6 maanden zijn de bevroagde land- en tuinbouwers optimistisch. Deze index steeg van 76 naar 93. Hiermee volgen de land- en tuinbouwers de stijgende trend van het algemene ondernemersvertrouwen en geloven ze in een herstel van de economische situatie de komende periode.

Opvallend is dat bijna alle deelsectoren erop vooruit gaan, met als uitschieters vleesvee en sierteelt onder glas. Enkel de fruitsector tekent een daling op tegenover de vorige bevraging.

De conjunctuurindex geeft het gevoel van de landbouwers weer: hoe beschouwen ze de afgelopen periode en wat verwachten ze van de toekomstige periode. De index kan gaan van 0 (alle landbouwers zeer negatief) tot 200 (alle landbouwers zeer positief). Bij een waarde van 100 zijn er evenveel negatieve als positieve antwoorden. Dit gevoel van de landbouwers kaderen we in het rapport op basis van de marktsituatie. De enquête vond plaats in maart 2021 bij deelnemers van het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN). De resultaten zijn gebaseerd op een extrapolatie van 500 antwoorden.

Figuur 1: Evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex, 2011-2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij

Ondanks de stijging van de conjunctuurindex bij de meeste sectoren, neemt het aandeel van land- en tuinbouwers die het komende jaar investeringen plannen niet toe. Dat geeft aan dat het herstel nog te broos is en dat land- en tuinbouwers nog afwachtend reageren. Deelsector fruit plant de meeste investeringen, gevolgd door melkveeouders. Tuinbouwers actief in sierteelt noteerden een daling van de geplande investeringen tegenover 2020.

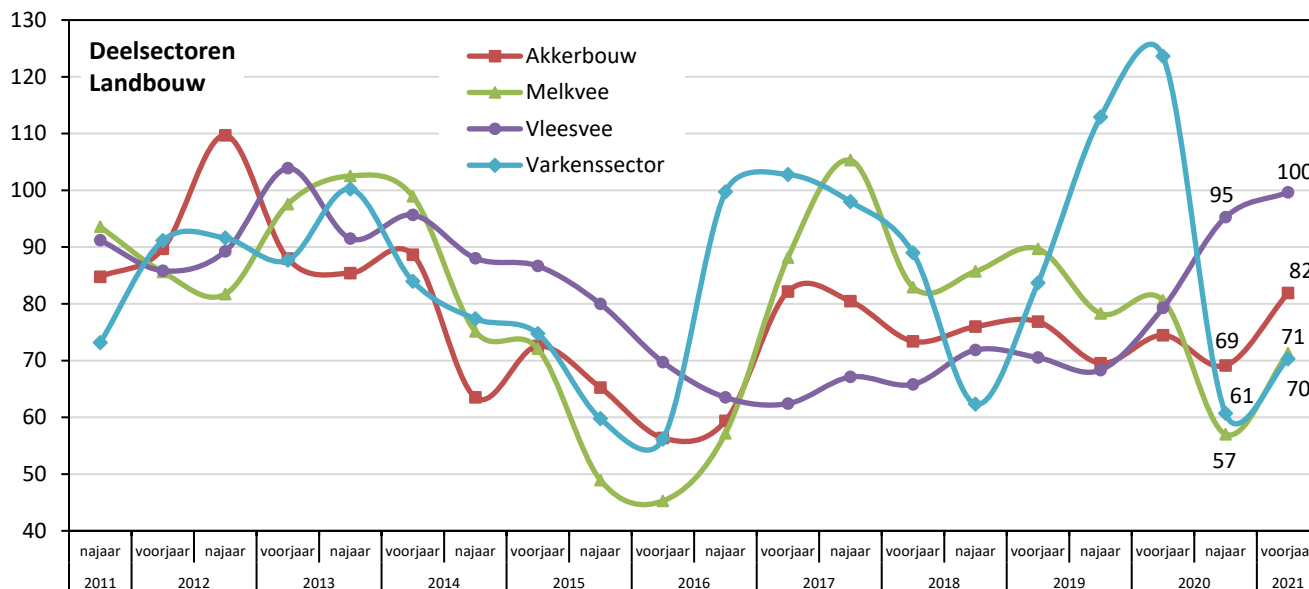
Zoals gebruikelijk in de voorjaarsenquête daalt het aantal land- en tuinbouwers die de afgelopen zes maanden belemmeringen hebben ondervonden. De verbetering is voornamelijk te danken aan een gunstigere inschatting van de weersomstandigheden (van 60% naar 24%). Tegelijkertijd maken landbouwers echter melding van meer beperkingen van overheidswege en financiële problemen. De meeste belemmeringen werden gemeld door varkenshouders en vleesveeouders.

1 LANDBOUWSECTOREN

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de voornaamste deelsectoren van de landbouw: akkerbouw, melkvee, vleesvee en de varkenssector. Opvallend is dat alle landbouwsectoren erop vooruitgaan, hoewel de varkenssector en melkvee na de tuimeling in 2020 slechts een licht herstel vertonen en de index zich bij deze sectoren op een laag niveau handhaaft.

Figuur 2: Evolutie van de Vlaamse conjunctuurindex voor de vier landbouwsectoren, 2011-2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij

De index voor de **akkerbouw** stijgt vrij sterk van 69 naar 82, en komt op het hoogste niveau uit van de laatste 5 jaar. Zowel de tevredenheid van de afgelopen 6 maanden (80) als de toekomstverwachtingen (84) scoren hoger.

- Opvallend is dat het merendeel van de akkerbouwers hebben aangegeven dat ze weinig evolutie verwachten de komende periode inzake productie (86%) en prijs (60%). 30% gaf aan licht dalende prijzen te verwachten.
- Bij de verklaring voor deze evolutie van deze index dient voorzichtig omgesprongen te worden, aangezien de deelsectoren van akkerbouw (granen, aardappelen en suiker) verschillende marktten tendensen hebben doorlopen.
- De **aardappelsector** blijft nog steeds de gevolgen voelen van de coronacrisis.
 - België is de grootste uitvoerder van diepvriesaardappelen ter wereld. De sluiting van de horeca in binnen- en buitenland zorgt voor een verminderde vraag, waardoor de verwerkende industrie nog steeds op beperkte capaciteit werkt. Dit leidt dan weer tot lage waarderingen van de aardappelen die op de vrije markt worden verhandeld.
 - Sectorfederatie Belgapom heeft uitgerekend dat in het coronajaar 2020 voor iets meer dan 5 miljoen ton aardappelen tot frieten zijn verwerkt. Dat is een daling van 4% tegenover 2019 en is de laagste productie sinds 2017.

- Een belangrijk deel van de Belgische aardappelbereidingen gaat richting het Verenigd Koninkrijk (UK). De aardappelsector is dan ook blij met het handelsakkoord dat met het UK is afgesloten eind 2020.
- De NEPG (North-Western European Potato Growers, een groepering van aardappeltelerorganisaties in België, Nederland, Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië) heeft eind vorig jaar haar advies voor een areaalkrimp verhoogd van 15% naar 20%. Het opnieuw openen van horeca zal veel onzekerheden wegnemen en kan zorgen voor een normalisering van de marktsituatie in de aardappelsector.
- De prijzen voor de **granen** worden op de internationale markten gevormd. De prijzen zijn na de zomer van 2020 beginnen te stijgen en staan momenteel op een zeer hoog niveau.
 - De verklaring voor deze prijsstijging is een combinatie van factoren. Zo werden in februari de verwachtingen van de graanproductie in de VS naar beneden bijgesteld. Ook Rusland en Oekraïne gingen hun export limiteren om zelf genoeg reserve aan te kunnen houden. Een andere verklaring is de stijgende vraag vanuit China. China heeft meer dan de helft van zijn varkensstapel vernietigd ten gevolge van een uitbraak van Afrikaanse varkenspest. De heropbouw van die varkensstapel gaat gepaard met een grotere vraag naar voeders.
 - De International Grains Council (IGC) schat in dat in het seizoen 2020/21 zowel de productie als het verbruik is gestegen, maar omdat het verbruik harder stijgt dan de productie, moeten de voorraden worden aangesproken. Deze voorraden zijn de laagste van de laatste 5 jaar.
- De prijzen van **suiker** lijken zich sinds de afschaffing van het suikerquotum op een laag niveau te stabiliseren.
 - De termijnmarkten voor suiker vertonen een stijgende tendens, waardoor we ook een stijgende tendens verwachten voor de Europese suikerprijzen de komende periode. Dit zou goed nieuws zijn voor de bietentelers die de laatste 3 seizoenen af te rekenen kregen met slechte prijsvorming.
 - Voor het seizoen 20/21 is de productie gedaald en de consumptie van suiker gestegen. Het tekort op de suikerbalans wordt ingeschat op 4.8 miljoen ton, waardoor de stocks dalen. Hierdoor vertonen speculanten steeds meer interesse in de suikermarkt.
 - Sinds november is er ook een stijgende tendens van de olieprijzen. Als de olieprijzen op een hoog niveau staan, zal Brazilië eerder geneigd zijn om suikerriet in te zetten voor de productie van bio-ethanol in plaats van suiker. Sinds het uitbreken van de coronacrisis devalueerde de real, wat de Braziliaanse uitvoer goedkoop maakte. De Braziliaanse real staat tegenover de euro nog steeds goedkoop en dat zelfs op het hoogste peil van de laatste 10 jaar.

Na de lage score voor de conjunctuurindex in het najaar van 2020 (index van 57) stijgt de **melkveesector** opnieuw naar 71. De bevraagde melkveehouders beoordeelden de bedrijfssituatie van de afgelopen 6 maanden niet zo positief (index van 53), maar zijn dan wel weer positiever over de vooruitzichten voor de komende periode (index van 90).

- 42% van de melkveehouders verwacht dat de melkprijs de komende 6 maanden licht zal stijgen. 38% denkt dat de prijs gelijk zal blijven. 20% verwacht dan weer een prijsdaling.
- 63% van de bevraagde melkveehouders verwacht geen veranderingen in de productie.

//

- De coronacrisis brak uit in een periode die net door de zuivelsector gunstig leek te zijn: de Aziatische vraag steeg, waardoor de mondiale vraag groter uitkwam dan het aanbod. De coronacrisis gooide echter roet in het eten, waardoor importerende landen zoals China minder invoerden en er overschotten ontstonden. Hierdoor kwamen de zuivelprijzen onder druk te staan.
- Stilaan is de handel weer aan het herstellen. Dit gecombineerd met de vooruitzichten op vaccinatie draagt bij tot de positieve sfeer die hangt boven de zuivelsector. De situatie is echter nog te precair om van een echt herstel te kunnen spreken. De zuivelsector wordt dan ook de komende periode met een aantal grote uitdagingen geconfronteerd zoals oplopende voederkosten, de gevolgen van covid-19 en uitdagingen inzake milieu en klimaat.
- Sinds begin dit jaar zijn de prijzen van de belangrijkste zuivelproducten sterk gestegen. De prijs voor magere melkpoeder is met 12% gestegen, vollemelkpoeder met 21% en boter zelfs met 25%. De voornaamste reden is hier het lagere aanbod in Oceanië en een stijgende vraag vanuit China van deze producten.
- Zuivelcoöperatie Milcobel, die instaat voor de verwerking van zo'n 40% van de Belgische melkproductie, heeft in maart al voor de derde maand op rij een prijsverhoging aangekondigd. Ook hier zorgt een positieve evolutie van de wereldmarktprijs van zuivel een aantrekkelijk effect, te verklaren door een sterkere vraag vanuit Noord-Azië en een seizoenale aanbods daling in Oceanië.

De index voor **vleesvee** stijgt licht van 95 naar 100. Deze toename is vooral te verklaren door een stijging van de verwachtingen voor de komende 6 maanden (stijging van 94 naar 102). De economische situatie verschilt wel afhankelijk van welke specialisatie binnen vleesvee wordt uitgeoefend.

- 36% van de vleesveehouders gaat ervan uit dat er een lichte prijsstijging zit aan te komen. Een andere 51% denkt dat de prijs stabiel zal blijven.
- 72% denkt dat er de komende 6 maanden geen productiestijging zal zijn op het bedrijf. Dat is gezien de starre productiecycclus niet verwonderlijk.
- De kalversector blijft afzien van de gevolgen van de coronacrisis. De horeca is een belangrijke afzetmarkt voor deze sector, en de sluiting ervan in binnen- en buitenland maakt dat het kalfsvlees moeilijk of tegen waardeverlies verkocht geraakt. De prijs van geslachte vleeskalveren bevindt zich dan ook ver onder het meerjarig gemiddelde.
- In de marktsituatie voor runderkarkassen valt de divergentie op. De prijsvorming voor reforme koeien valt tegen. Dat is een segment dat voornamelijk in de verwerking terecht komt en eerder exportgericht is, waardoor de coronacrisis zich hier laat voelen. De prijzen voor hoogbevelede karkassen kenden dan weer een sterke prijsstijging. Dat is namelijk vlees dat voornamelijk wordt verkocht in de supermarkten. Door de sluiting van de horeca is de aankoop ervan toegenomen. Laagbevelede karkassen daalden dan weer in prijs, doordat er minder vraag is via grootkeukens, verwerking of voor export.

De index voor de **varkenssector** stijgt van 61 naar 70. De bevraagde varkenshouders gaven aan dat de voorbije periode niet goed was (van 50 naar 26). Voor de toekomstige periode zijn ze wel optimistisch. Daar stijgt de index van 71 naar 114.

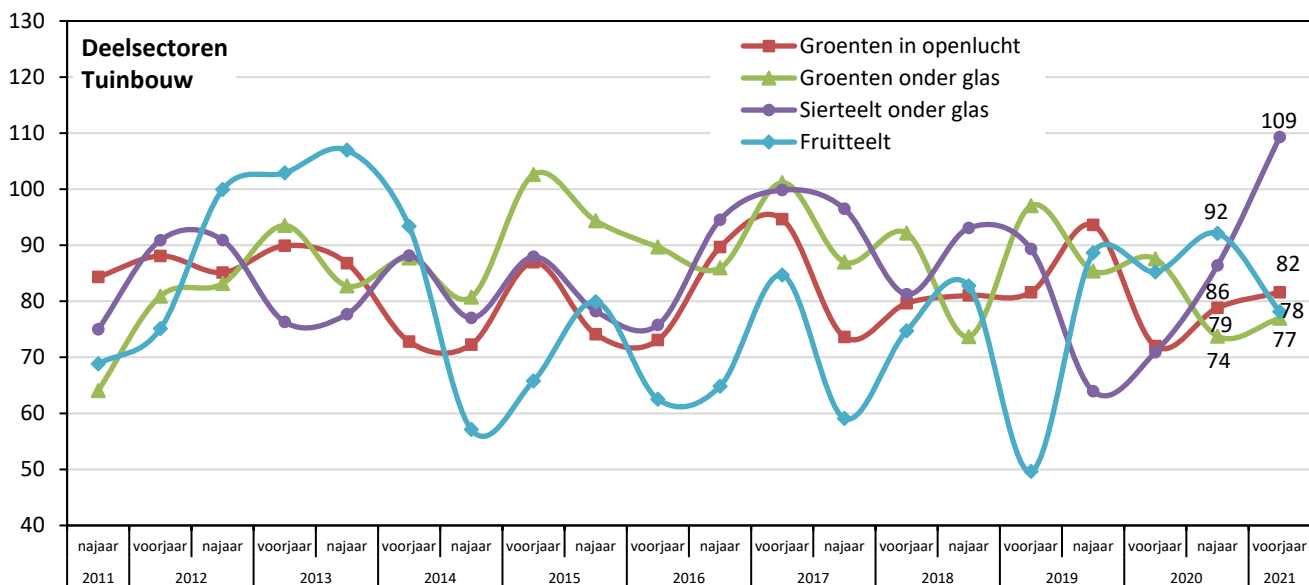
- 69% van de ondervraagde varkenshouders verwacht de komende periode een lichte prijsstijging. 14% verwacht zelfs een sterke prijsstijging.
- 84% verwacht amper wijzigingen in de productie op zijn of haar bedrijf.

////////////////////////////////////

2 TUINBOUWSECTOREN

Met uitzondering van de fruitteelt stijgt voor alle tuinbouwsectoren de index. De grootste vooruitgang boekt de sector sierteelt onder glas. Dit blijkt uit de onderstaande index voor de vier tuinbouwdeelsectoren.

Figuur 3: Evolutie van de Vlaamse conjunctuurindex voor de vier tuinbouwsectoren, 2011-2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij

De conjunctuurindex van **groenten in openlucht** (met als voornaamste bestemming de versmarkt) bleef nagenoeg gelijk tegenover het najaar van 2020 (van 79 naar 82). De tevredenheid over de voorbije zes maanden is gestegen naar 96. De toekomstperspectieven daalden met 1 punt naar 68.

- Opvallend is dat 45% de komende 6 maanden een lichte prijsdaling verwacht en 23% zelfs een sterke prijsdaling.
- 50% verwacht dat de totale productie van het bedrijf de komende 6 maanden licht zal dalen. 38% gaf aan dat die gelijk zal blijven en 12% verwacht een sterke productiestijging.
- Over het algemeen zien we, in vergelijking met vorig jaar, redelijke stabiele prijzen en aanvoervolumes bij de openluchtgroenten.
- Prei en spruiten hebben een goed winterseizoen gehad, met prijzen die aanzienlijk hoger liggen dan vorig jaar voor een gelijkaardige aanvoer.

De index van **groenten onder glas** steeg van 74 in het najaar 2020 naar 77. De tevredenheid over de voorbije 6 maanden steeg van 68 naar 75. De verwachtingen voor de toekomst daalden met 1 puntje naar 79.

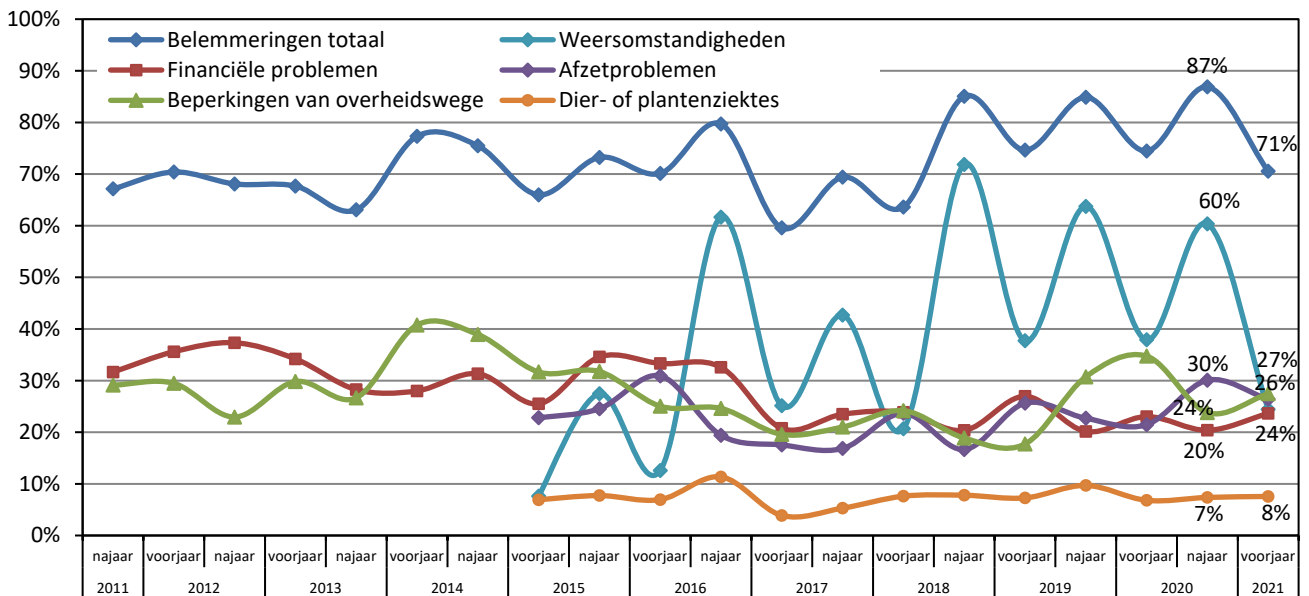
- 43% van de ondervraagde groentetelers verwacht de komende 6 maanden een prijsdaling, waarvan 19% een sterke prijsdaling. 47% verwacht dat de prijs niet zal veranderen.
- De verwachtingen inzake productie zijn vrij divers: 27% verwacht een productiedaling op zijn/haar bedrijf, 33% een stijging en 41% verwacht geen evolutie de komende 6 maanden.
- Sla heeft een héél moeilijk jaar achter de rug. De prijs van kropsla en slaspecialiteiten staat zeer laag en de aanvoer ligt ook veel lager dan andere jaren, onder meer door de aanhoudende

//

3 BELEMMERINGEN

De ondervraagde land- en tuinbouwers hebben de afgelopen zes maanden minder belemmeringen ondervonden. 71% van hen ondervond belemmeringen tegenover 87% in het najaar van 2020. Zoals gebruikelijk in de voorjaarsenquête dalen de belemmeringen veroorzaakt door weersomstandigheden sterk (van 60% naar 24%) doordat de meeste producten al zijn geoogst. Als we verder kijken welke belemmeringen de land- en tuinbouwers nog hebben aangeduid, zien we weinig evolutie. Beperkingen van overheidswege blijft hoog (27%), gevolgd door afzetproblemen (26%) en financiële problemen (24%). 8% van de ondervraagden meldt problemen met dier- of plantenziektes.

Figuur 4: Evolutie van aandeel Vlaamse land- en tuinbouwers die in afgelopen zes maanden belemmeringen ondervonden, 2011-2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij

De meeste belemmeringen werden gemeld door de varkenshouders (86%), en vleesveehouders (78%). Van de telers van groenten in openlucht gaf slechts 50% aan belemmeringen te hebben ondervonden de laatste 6 maanden.

Als we in detail gaan kijken naar welke belemmeringen zijn aangeduid, zien we dat de beperkingen van overheidswege vooral door melkveehouders (36%) en vleesveehouders (30%) werden aangeduid. Ook bij fruittelers (27%) kwam dit antwoord vaak terug.

60% van de varkenshouders melden problemen met afzet. Ook binnen de sierteelt (42%) en fruitsector (31%) was dit een probleem.

54% van de varkenshouders melden ook problemen van financiële aard. Bij vleesvee was dit 28% en bij melkvee 27%.

De problemen met dier- of plantenziektes bleven eerder beperkt en werden gemeld bij vleesvee (10%) en akkerbouw (8%). Bij groenten onder glas is er een opmerkelijke daling van 25% naar 9%.

De belemmeringen als gevolg van het weer worden het hoogst ingeschat door de fruitsector (34%) en vleesvee (27%), gevolgd door groenten onder glas en akkerbouw (beide 25%),

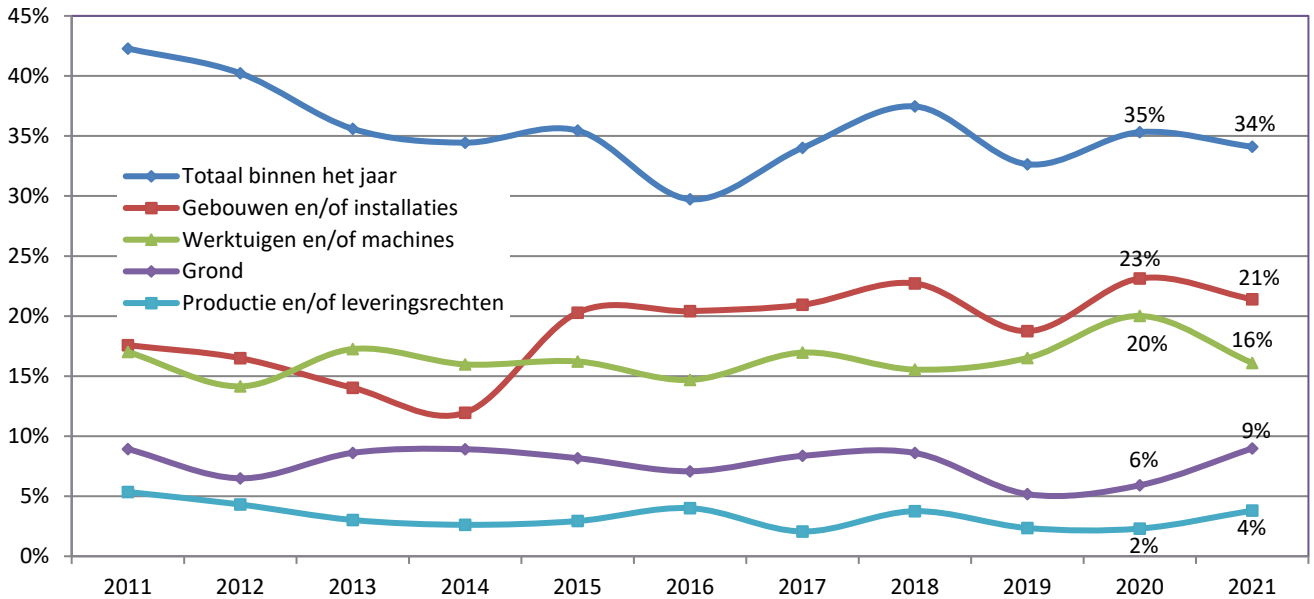

4 INVESTERINGEN

34% van de ondervraagde land- en tuinbouwers plant het komende jaar investeringen op het bedrijf. Hiermee wordt eenzelfde niveau gehaald als bij de vorige bevraging (35%). Ondanks de positieve vooruitzichten van de economische conjunctuur lijkt het alsof de land- en tuinbouwers aangeven dat het nog te vroeg is om volop in het bedrijf te investeren.

Land- en tuinbouwers willen voornamelijk investeren in gebouwen en installaties (21%) en het machinepark (16%), hoewel bij beide een daling wordt waargenomen ten opzichte van 2020. Een stijging is wel merkbaar in investeringen in grond (9%) en het aankopen van productierechten (4%).

Figuur 5: Aandeel Vlaamse land- en tuinbouwers die het komende jaar investeringen plannen, 2011-2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij

In totaal plant de deelsector fruit met 52% de meeste investeringen. Dat is een opmerkelijke stijging tegenover de bevraging in 2020, toen slechts 31% aangaf te willen investeren. Sierteelt maakt net de omgekeerde richting: terwijl in 2020 nog 51% aangaf te willen investeren, is dat teruggevallen naar 37%. Ook veevee vertoont een opmerkelijke daling van 44% naar 21%. Akkerbouw daalt naar 19%, wat het tweede laagste cijfer is sinds het begin van de enquêtes (2007).

Melkveehouders geloven in de toekomst en stijgen met 6% tot 40%. Groenten in openlucht (32%), groenten onder glas (38%) en varkenssector (25%) blijven nagenoeg stabiel.

Landbouwers investeren vooral in gebouwen ter vervanging of ter uitbreiding van al bestaande gebouwen. We hebben eveneens gepeild naar de geplande investeringen voor over twee à drie jaar. De aandelen zijn meestal enkele procenten lager dan die van de investeringsplannen binnen het jaar.

////////////////////////////////////

